L'Ad'AC i el procés iniciat cap al futur col·legi d'arqueòlegs

Josefa Huertas

Des de l'assemblea celebrada el dia 19 de febrer de 2000, l'Associació d'Arqueòlegs de Catalunya ha recorregut un llarg camí en els darrers cinc anys. El panorama de la nostra professió ha variat substancialment des de la seva fundació malgrat que, malauradament, continuem molt lluny de les fites que tots pensem que s'haurien d'assolir i encara es perceben tot un seguit de problemàtiques que dificulten seriosament el correcte exercici de la nostra professió.

L'Associació d'Arqueòlegs de Catalunya esdevé hereva d'una llarga tradició de moviments associatius per part dels professionals de l'arqueologia, que tot i que no arribaren a cristal·litzar, tenien com a objectiu la regulació i millora de l'exercici professional d'una disciplina científica que ha esdevingut una professió emergent.

Dins d'aquest procés generat a la dècada dels setanta i vuitanta, va sorgir una iniciativa destinada a organitzar corporativament els arqueòlegs i arqueòlogues. Un grup vinculat a l'administració va plantejar al col·lectiu la creació d'una associació de caire professional, però atesa l'escassa rellevància de professionals del sector, es va optar per la seva incorporació al Col·legi de Doctors i Llicenciats, en lloc de crear un col·legi propi.

L'increment del número de professionals en actiu, així com de les intervencions arqueològiques, ha comportat la creació de tot un seguit d'intents per tal de regularitzar el sector i les seves relacions professionals que en aquests moments es poden dividir en dues línies molt definides, el vessant més laboral i, un de més ampli, de caire professional i patrimonial.

Dins del primer grup podem situar: dues entitats de caire sindical, la *Central Sindical Independent d'Arqueòlegs de Catalunya (CSIAC)*, i la *Plataforma Sindical* amb assessorament de *CCOO* (que participa amb una aportació en aquesta publicació), i una altra de caire empresarial, *l'Associació d'Empreses d'Arqueologia de Catalunya*.

En el marc de la segona línia es situa l'Ad'AC que pretén com a finalitat la creació d'un *Col·legi Professional* que vetlli per la regularització i normalització del sector, així com l'estudi, conservació i posada en valor del nostre patrimoni arqueològic.

Amb aquesta finalitat ha estat analitzada i valorada la realitat concreta de l'exercici professional de l'arqueologia així com la problemàtica que s'en deriva. D'altra banda, s'ha pogut confirmar que la legislació vigent contempla i possibilita la constitució d'un organisme col·legial adient a la realitat concreta de l'activitat arqueològica. És a dir, és plenament viable la creació d'un col·legi propi i específic que reguli l'exercici professional de l'arqueologia.

Moltes de les tasques que en el decurs dels darrers anys s'han portat a terme des de l'Ad'AC han permès afrontar els objectius plantejats al respecte de la defensa i definició del marc professional, la dignificació i regulació de la nostra activitat sense oblidar fomentar la consciència de col·lectiu i, com a tal, esdevenir grup d'opinió. Així mateix, des de l'Ad'AC s'ha proposat uns honoraris i s'ha fomentat i dinamitzat la constitució dels interlocutors per poder afrontar la problemàtica laboral i contractual amb la finalitat d'articular la vertebració laboral de la nostra activitat professional.

De l'anàlisi i la valoració d'aquestes qüestions es pot concloure que a la defensa i regulació de l'exercici professional de l'arqueologia li cal una organització col·legial. L'arqueologia, com qualsevol altra activitat professional titulada, requereix un instrument que garantitzi la seva plena normalització i desenvolupament, circumstàncies que, per tant, imposen l'establiment d'un col·legi com a factor indispensable per organitzar i regular la professió. Així mateix, amb l'objectiu que la nostra activitat sigui reconeguda i acceptada necessitem, com a col·lectiu, un organisme que legitimi l'ordenació i la regulació professional de l'activitat, del qual s'han de derivar el control i la potestat normativa que garanteixin la prestació i la qualitat de l'activitat.

El col·legi, com a organització-corporació pública ha d'assumir tant les funcions ordenadores i representatives del col·lectiu com les funcions delegades per part de les administracions públiques. De la mateixa manera que l'Ad'AC, el col·legi ha de ser l'òrgan que representi tot el col·lectiu de professionals que, des de qualsevol vessant, docència, gestió, treball de camp i investigació, exerceixen l'activitat arqueològica. Es per això, tal com han portat a terme, en el decurs dels darrers anys, nombrosos col·lectius de professionals, que ens cal, a hores d'ara, endegar el procés per poder crear l'òrgan col·legial que ha de permetre assolir plenament la normalització del nostre exercici professional.

Així doncs, després de constatar la viabilitat de constitució i, alhora, de valorar la necessitat de disposar d'un òrgan d'aquestes característiques, la junta de l'Ad'AC va elaborar un programa d'actuació per tal d'assolir els requeriments bàsic necessaris per a la tramitació de l'expedient de creació del col·legi. El document va ser presentat a la passada Assemblea General Ordinària, celebrada a la ciutat de Girona el dia 24 de març, per tal de ser aprovat i legitimar l'acció de la junta a l'hora d'endegar les mesures que s'hi contemplen. La proposta va tenir l'acceptació i el suport de tots els socis/sòcies assistents a l'acte.

Al llarg de 2003 i 2004 es va portar a terme el procés necessari per tal de poder assolir aquest objectiu. Bàsicament es va aconseguir assessorament legal amb la contractació d'un bufet d'advocats amb una àmplia experiència en la creació de diferents col·legis de nova creació i es va elaborar la memòria pertinent i obligatòria per poder tirar-lo endavant.

La memòria argumenta la necessitat social dels arqueòlegs com a agents de protecció i documentació

del nostre patrimoni històric i arqueològic, i presenta un ampli informe de la professió arqueològica i la seva projecció a la societat actual. A continuació podem veure els apartats principals de la memòria.

— Títol I. Titulació universitària: llicenciatures d'història; la formació de l'arqueòleg o arqueòloga professional.
— Títol II. Associació d'Arqueòlegs de Catalunya, Ad'AC: antecedents; naturalesa, estructura, objectius i línies d'actuació; memòria d'activitats.
— Títol III. Els arqueòlegs i arqueòlogues i el Col·legi Professional: l'arqueologia professional; demanda social i mercat laboral; necessitat social del Col·legi professional; bibliografia sobre l'exercici professional de l'arqueologia.

A finals de l'any 2004 es va formalitzar la sol·licitud de creació del Col·legi d'Arqueòlegs al Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya.

Malauradament, el moment de presentació va coincidir amb una reforma de la Llei de Col·legis i Associacions Professionals, encara en curs. Aquest fet ha paralitzat el procés fins a l'aprovació de la nova llei, que es preveu que es farà a començaments de l'any 2006.

L'Ad'AC va presentar esmenes al projecte de llei en els capítols que es va pensar que podrien suposar un problema per a la creació del nostre col·legi, esmenes que van ser acceptades.

Com a fet més significatiu que ens fa pensar que l'aprovació és possible hem de situar que tant la llei anterior com el nou projecte de llei valoren molt positivament a la creació d'un nou col·legi professional la seva funció social, fet clarament definitori de la nostra professió. L'interès social de l'arqueologia, així com de la seva pràctica professional, queda palès en el marc del corpus legislatiu actualment vigent tant a Catalunya, l'Estat espanyol com en el marc de la Comunitat Europea. Més enllà de la legislació específica sobre el patrimoni cultural, la protecció del patrimoni arqueològic queda regulada per un ampli ventall dins de la normativa legal.

D'altra banda, l'especificitat de la nostra feina fa difícil que s'englobi la nostra professió dins d'un col·legi generalista o d'una disciplina similar de nova creació.

La culminació d'aquest procés constituent del col·legi professional d'arqueòlegs ha de ser entesa com un objectiu que no tant sols ha de beneficiar la professió i els professionals sinó que també serà favorable per a l'arqueologia i alhora per al conjunt de la societat i del patrimoni. Per tant, cal endegar una campanya de suport social a la iniciativa de creació del col·legi d'arqueòlegs entre les administracions, entitats científiques i col·lectius de professionals afins.

Primer conveni col·lectiu del sector d'intervencions arqueològiques i difusió patrimonial

Grup de Treball CCOO

El procés que duu a la creació de la plataforma per a l'elaboració del primer conveni col·lectiu del sector té el seu origen en la situació actual en la que es troba l'activitat arqueològica.

Aquesta es defineix, entre altres aspectes, per:

— *L'alt nombre de contractes temporals*, la majoria contractes d'obra i servei en frau de llei.
— Confusió a l'hora de definir les categories professionals i les seves funcions.
— *Salaris molt baixos* que no tenen en compte el grau d'especialització, antiguitat, experiència, etc.
— *Mancances o falta d'aplicació de la Llei de Prevenció de Riscos Laborals*, amb molts casos en els que ni tan sols s'aplica l'Estatut de Treballadors.
— Falta de regularització en les condicions sociolaborals.
— Pràctica *inaplicació dels drets sindicals*.

Són aquestes i altres mancances juntament amb el descontentament que aquestes generen les que el gener de 2005 van portar a un grup de treballadors del sector a adreçar-se a CCOO per tal d'assessorar-se.

Després de dos acostaments entre arqueòlegs i CCOO es convocà *una primera Assemblea General on assistiren 80 persones* i de la qual en sorgí un grup de treball format per 15 membres.

No cal enganyar-nos, el procés d'elaboració de la proposta de conveni ha estat llarg, difícil i ple de punts de vista divergents. Tot aquest procés de cerca d'un consens s'ha vist afavorit per la pròpia composició de la plataforma, formada per un grup molt heterogeni de professionals en el que hi estaven representats arqueòlegs, dibuixants i auxiliars, assalariats i autònoms i membres de diferents empreses —grans i petites— amb formacions i vides laborals ben diferents.

Seguint aquesta mateixa filosofia d'intentar representar el major nombre d'inquietuds possible, la plataforma ha estat i està oberta —al llarg de les seves més de 20 reunions de treball— a la presència de tot treballador del sector interessat a dir la seva.

També en aquesta mateixa línia d'intentar buscar el major consens possible, s'han mantingut contactes amb l'Ad'AC (Associació d'Arqueòlegs de Catalunya) amb la qual es realitzà una primera reunió el 10 de maig per tal d'intentar posar punts en comú. Aquest fet és significatiu si es té en compte el procés iniciat per aquesta última vers la creació d'un Col·legi Professional d'Arqueòlegs de Catalunya.